

Oscar Gelderblom is net terug van een reis naar de Verenigde Staten en bestrijdt de jetlag met een gesprek over zijn vakgebied. Aanleiding voor dat gesprek is de oratie die Gelderblom uitsprak bij zijn benoeming tot hoogleraar financiële geschiedenis. 'Waar hebben we de financiële sector eigenlijk voor nodig?' vroeg hij zich af in zijn voordracht. Het is deze vraag waarop hij komende jaren via onderzoek het antwoord wil vinden.

In uw oratie beschrijft u hoe het hele financiële systeem na 1800 is herbouwd. Zou dat nu opnieuw kunnen of moeten?

De eerste - moeilijke - kwestie die dan aan de orde komt is: hoe zit het financiële systeem nu in elkaar? Wat hoort er allemaal bij? Ik denk dat je verder moet kijken dan alleen banken en verzekeraars. Je hebt ook de pensioenfondsen en allerlei gespecialiseerde dienstverleners zoals deurwaarders, accountants en factoringbedrijven. Als je dat hele landschap neemt, dan valt op dat sommige vormen van dienstverlening geconcentreerd zijn in heel grote hiërarchische organisaties, maar dat ze soms ook als een heel kleine shop worden gerund. Makelaars en financiële adviseurs zijn vaak kleine zelfstandigen. Er is dus niet één organisatievorm. Je vraagt je dan toch af waarom sommige diensten zo geklonterd zijn in die hele grote ondernemingen. Dat is niet altijd zo geweest. Ik wil graag uitgelegd krijgen waarom dat zo moet zijn. Ik wil gewoon vragen

aan mijnheer Zalm: zou het geen goed idee zijn om van ABN Amro de nieuwe Postbank te maken?

Is omvang het probleem wel, is het niet meer de wijze van financiering en het risico dat wordt genomen?

Nou, dat ligt eraan welke diensten mensen daadwerkelijk nodig hebben en welke ze zelf willen verzorgen. We hebben nu een model waarbij we vinden dat iedereen tot alle diensten toegang moet hebben. Je ziet in de VS bijvoorbeeld dat de rijkere mensen gewoon voor hun eigen pensioen moeten zorgen. Die hebben een ander soort dienstverlener nodig dan een pensioenfonds. Een heel groot deel van de bevolking heeft genoeg aan een simpel nutsbedrijf. Je kan niet van mensen verwachten dat ze alle complexe producten die ze kopen ook kunnen doorgronden of dat ze begrijpen welke risico's erachter zitten. Dat is iets wat echt misgegaan is.

Het echte grote probleem zit hem in de miljarden die wij als samenleving blijkbaar bereid zijn geweest te steken in het redden van die banken. Daar klopt echt iets niet. Daar is heel veel geld verdiend, dat is naar werknemers en aandeelhouders gegaan, en die konden gewoon niet thuis geven op het moment dat er opeens verliezen waren.

Dat heeft te maken met de financiering van het bankbedrijf. Tot ver in de negentiende eeuw was je als bankier gewoon hoofdelijk aansprakelijk. Er is zelfs geëxperimenteerd met 'double liability', dan was je tot twee keer het ingelegde bedrag aansprakelijk, je kunt allerlei

Beeld WERRY CRONE

vormen bedenken en die kunnen ook naast elkaar bestaan.

Is het niet gewoon een uitvloeisel van de globalisering dat banken zo groot zijn geworden? Bedrijven werden ook groot.

Nou, dat vraag ik me af. De voedselvoorziening is ook geglobaliseerd. We halen ons voedsel van over de hele wereld. Dat er derivaten nodig zijn om de voedselproductie te stabiliseren valt te billijken. Maar dat is wat anders dan producten maken waarmee je ook arbitreert maar waardoor de risico's uit de hand kunnen lopen. Er moet een realistische inschatting zijn van de risico's en er moet op tijd worden nagedacht over wie zijn winsten

'HET ECHE GROTE PROBLEEM ZIT HEM IN DE MILJARDEN DIE WIJ ALS SAMENLEVING BLIJKBAAR BEREID ZIJN GEWEEST TE STEKEN IN HET REDDEN VAN DIE BANKEN. DAAR KLOPT ECHT IETS NIET'